

Er Rumænien et balkanland?

Af [Uffe Andersen](#) 8. januar 2010 • I kategorien [Musik](#) • 📧 📧 📧 📧

I Vesteuropa opfatter mange [Balkan](#) som 'et uciviliseret sted' – og det er en stereotypisk forestilling, som støttes fra højeste sted.

Blandt andre Frankrigs præsident og Englands premierminister forklarede krigen i Bosnien i 90'erne med, at på Balkan hersker, citat, "et ældgammelt etnisk had". Og den franske præsident sagde, at Balkan er et "stamme-Europa".

Det er klart, at når omverden ser negativt og nedladende på Balkan, får folk, som bor der, lyst til at glemme, hvor de kommer fra.

I lande som Serbien, Makedonien, Bosnien, Albanien, Grækenland og Bulgarien har man opgivet direkte at *benægte* sin balkan-identitet – men i Kroatien, Slovenien, Ungarn og Rumænien hævder mange mennesker, at grænsen til Balkan går lige syd eller syd-øst for deres land. Flere lande prøvede efter omvæltningerne i 1989-90 at redefinere deres 'nationale identitet' til *ikke* at omfatte 'Balkan'.

Dengang hed det nye politiske projekt *euroatlantisk integration*. Dét betød, at man ville være medlem af EU og af Nato – og da folk i de vestlige Nato- og EU-lande så nogle stærkt negative billeder for sig, når de hørte ordet 'Balkan', så var det vigtigt at overbevise dem om, at ens land *ikke* var 'et balkanland'.

For *rumænerne* blev problemet særlig aktuelt, da vestlige politikere begyndte at læse Samuel Huntingtons essay om '[civilisationernes sammenstød](#)'. Her hed det blandet andet, at

"vestlige begreber som individualisme, menneskerettigheder, lighed og demokrati (...) vækker kun ringe genklang i ortodokse kulturer".

Dermed var de ortodoks-kristne rumænere placeret uden for de 'vestlige lande's gode selskab – en påstand, rumænerne straks gik i krig imod.

Den rumænske udenrigsminister understregede faktisk allerede i januar '90 i en tale, at "Rumænien er et europæisk land. Dét er en historisk kendsgerning – en *åndelig* kendsgerning".

Lige til i dag har det været et evigt mantra for rumænske politikere, at 'Rumænien er et *europæisk* land – og ligger *ikke* på Balkan'. Og hvordan hænger dét så sammen med musikken her?

Det Osmanniske Imperiums største udstrækning i Europa er en almindelig måde at definere Balkan på (Kort: Cambridge Modern History Atlas, 1912)

Seneste sprognyheder 📰

4/5	Sprogforskerne fandt en skat i skoven politiken.dk
27/4	Lille indsats styrker små børns sprog www.dr.dk
26/4	Lad os komme det danske 'jantekomma' til livs politiken.dk
23/4	Ud med sproget - Berlingske Mener www.b.dk
20/4	Unikt runefund i centrum af Odense videnskab.dk

4/1	John Holm, Pioneer in Linguistics, Dies at 72 www.nytimes.com
10/8	Young women, give up the vocal fry and reclaim your strong female voice www.theguardian.com
20/5	Bill Funding Native Language Programs Passes mtpr.org
17/5	Sounds Of The Pilbara II: Songs In Language finishes recording - WAM - West Australian Music wam.org.au
13/5	Seven US Senators Introduce Bill to Promote Preservation of American Indian Languages - Native News Online nativenewsonline.net

FLERE NYHEDER >>>

Verdens sprog på Sprog museet.dk på et større kort

Mere i kategorien 'Musik'

Sange fra skoven, mit tyveri og Yahya Hassan
Lydbranding og lydidentitet
Melodi Grand Prix: Stem på et sprog i aften
Mangesprogede musikbands

Nye kommentarer

Arturo til Hebraisk: Et genoplivet sprog eller et nyt sprog?
Yunus til Two Turkish Loanwords in Swedish
Sonstige til Den Danske Ordbog på nettet
Mads Haupt til Er det forkert at splitte sammensatte ord?
Monica Scheuer til Jødiske efternavne
jane til Jødiske efternavne
Inglês til Sprogene i Mozambique
Birgit Eggert til Hvad er der blevet af Maren?
Grethe Movsing til Hvad er der blevet af Maren?
Henrik Klindt-Jensen til Ded borriñholmska måled

Artikler om

måske også de fattigere på landet.

Det er vel nok den mest populære musikstil i Rumænien – men den rumænske middelklasse hader den virkelig.

Der er kampagner for at indføre et forbud mod manele – for nogle mennesker skammer sig over den, fordi den er så balkansk og så ... tyrkisk” –

– siger Hockley – og peger på den måde på forbindelsen mellem 'det balkanske' og 'det tyrkiske'.

Én definition af 'Balkan' lyder nemlig, at det er det område, det tyrkiske [Osmanniske Imperium](#) holdt besat mellem det 14. og 20. århundrede.

Påstanden er, at osmannerne medbragte og påtvang de besatte områder en særlig kultur, der omfattede alle livets områder – fra nationalt køkken til politik, forretningsliv og moral. Men sandelig også f.eks. netop musik.

Og det er altså dén kultur, mange 'europæiskindede' rumænere afskyr og føler sig personligt intimideret af.

I en musikbutik i Baia Mare i Rumæniens nordvestlige del forklarer ekspedienten:

"Manele dukkede op engang i 1992 i Bukarest – og i 1998 var det allerede en meget stærk strømning, hvor alle lyttede til manele. Det er en særlig stil, som ikke alle bryder sig om.

I Rumænien er der forskellige subkulturer, og især folk fra fattigere sociale klasser kan lide den her slags musik. Mens dem, der er lidt mere kultiverede, lytter til noget andet".

Ekspedienten – der som mange i [Transsylvanien](#) har ungarske rødder og hedder István – kalder manele "sigøjnermusik" ... og forklarer:

"De fleste, der for første gang hører manele, kan lide den. For den har en sjov rytme og sådan – men i sangene synger de kun om penge, magt og kærlighed.

Dé tre ting er karakteristiske for maneles tekster, for det er dét, som er mest væsentligt for de mennesker, der laver og lytter til den: Penge, kærlighed og magt.

Ellers er det mest iørefaldende ligheden med tyrkisk musik. De bruger tit de her fløjter og den slags – og den har en særlig rytme.

Hvis man lytter til traditionel rumænsk musik, så hører man, at det er anderledes, med en anden rytmik” –

- siger István.

"Når manele opstod i en bestemt del af netop Bukarest, er det, fordi der dér er kontakt mellem den tyrkiske og den rumænske musik. Sigøjnerne tog begge dele til sig – og begyndte i 1992 at lave denne her særlige musikstil. Siden er det bare vokset, og i dag lytter folk til det over hele Rumænien” –

- siger István og slår ud med hånden mod en hel stor reol med flere hundrede cd'er: Det er alt sammen manele, for manele hjælper enhver rumænsk musikbutik til at overleve.

Det sjove eller sære er, at selv om manele er så populær, så er det *meget* sjældent, det høres i radioen.

For om end populær – er manele også upopulær, siger Istvan:

"Dem, der er lidt mere kultiverede og ved, hvor den musik stammer fra – de kan ikke lide den, og mange hader den ligefrem. De anser manele for at være amoralsk og ukultiveret og bekæmper den".

"Amoralsk og ukultiveret" – som István siger, mange anser manele for at være – det er netop begreber, der også tit forbindes med Balkan.

Og når mange rumænere afskyr manele-musikken er det da også, fordi de føler, den forbinder deres land og kultur – og dermed dem personligt – med Balkan, mener engelske Andy Hockley:

"Manele bliver ligesom set meget ned på, fordi folk desperat prøver at være mere 'europæiske', mere 'vestlige' eller noget – så de prøver at undgå at lytte til manele ... eller overhovedet at indrømme, at manele er rumænsk musik. Selv om det tydeligvis er en utroligt populær form for musik – blandt nogle mennesker.

Det er nemlig også et klassespørgsmål. Middelklassen er nok lidt mere bekymret over, om Rumæniens image nu tager skade – om rumænerne vil blive anset for at være 'balkanske'" –

– siger Andy Hockley.

Og dét – om omverden opfatter Rumænien som en del af Balkan – er en bekymring, der har naget middelklasse-Rumænien i mange år.

I 1930 skrev den rumænske intellektuelle og statsminister, [Nicolae Iorga](#), et essay med titlen '[Er Rumænien en balkanstat?](#)'

Iorga begyndte med en sætning, der er som taget ud af dagens debat:

"I den seneste tid er betegnelsen 'et balkanland' alt for tit blevet hæftet på Rumænien", skrev professoren og statsministeren i 1930. Og resten af essayet bruger han på at fremføre argumenter for, at Rumænien *ikke* er del af Balkan, men tilhører en helt anden kultur – nemlig den *latinske* eller *romansk-italienske* – argumenter, der også tit høres i dag. Og det er rigtigt nok: rumænsk er et romansk sprog, der minder meget om f.eks. italiensk og spansk.

Dét kan virke som en detalje – men tværtimod er det en vigtig del af rumænsk national selvopfattelse, forklarer Andy Hockley:

"De fleste rumænere lader til at være temmelig stolte af dette her med, at deres sprog er et romansk sprog, og af, at landet var besat af romerne” –

– siger Hockley. Og selv om det kan lyde sært, at nogen er 'stolte af' at have været besat af nogen bestemte, så er det netop på Balkan et almindeligt fænomen.

Også f.eks. kroaterne og sloverne fremhæver gerne, at de har været besat af de *østrigske habsburgere* og ikke af de

aktuelle sprog Alfabeter Anmeldelser arabisk

Biblen bogstaver børn Danmark Dansk Dialekter engelsk esperanto Formidling fransk identitet

konsonanter Medier modersmål Musik Navne norsk Ord

ordbøger ordforråd oversættelse Plansprog religion

romanske sprog russisk Sjov skriftsprog sprogdød Sproggeografi

sprogkort Sprogpolitik sprogteknologi

svensk truede sprog tv tyrkisk tysk Udtale

Underholdning video vokaler

Arkiv	Resources
januar 2015	Ethnologue: Languages of the World
december 2014	Forvo – All the Words in the World. Pronounced.
november 2014	LL-Map: Language and Location
maj 2014	Minority Rights Group
marts 2014	Omniplot. Writing Systems and Languages of the World
februar 2014	UNESCO Atlas of the World's Languages in Danger
oktober 2013	World Atlas of Linguistic Structures (WALS)
august 2013	
marts 2013	
januar 2013	
december 2012	
november 2012	
oktober 2012	
september 2012	Bogstavlyd
juli 2012	Dansk sprognævn
juni 2012	Den danske ordbog
maj 2012	Dialekt.dk
april 2012	dk.kultur.sprog
marts 2012	Korpus.dk
februar 2012	Nye ord i dansk på nettet (NOID)
januar 2012	Ordbog over det danske sprog
december 2011	Ordnet. Dansk sprog i ordbøger og korpus
november 2011	Sproget.dk
oktober 2011	Svenska Akademien
september 2011	Ø (Schwa.dk)
august 2011	
juli 2011	
juni 2011	
maj 2011	
april 2011	
marts 2011	
februar 2011	
januar 2011	
december 2010	
november 2010	
oktober 2010	
september 2010	
juni 2010	
maj 2010	
april 2010	
marts 2010	
februar 2010	
januar 2010	
december 2009	
november 2009	
oktober 2009	
september 2009	
august 2009	
juli 2009	
juni 2009	

osmanniske tyrkere – som deres sydøstlige naboer var det.

Også for dem er det netop 'bevis' på, at de selv *ikke* er, men deres naboer er – *balkanske*.

Rumænerne ser helt tilbage til romerne, der sad på en del af landet i et par hundrede år fra omkring år 0.

Rumænerne opfatter sig i dag som efterkommere af disse romere, som – siger rumænerne – 'blandede gener' med de lokale stammer, **dakerne**. Derfor ligger det helt bogstaveligt dybt i rumænerne, at de selvfølgelig ikke kan være et *rigtigt* Balkanland.

Andy Hockley:

"Hvis man ser på de navne, der findes her, så har mange rumænere tydeligvis romanske navne. Præsidenten, f.eks., [Traian Băsescu](#). [Trajan](#) var navnet på en romersk kejser.

Den slags latinske eller romanske navne har mange rumænere, og der er en masse stolthed over forbindelsen til denne her latinsk-romanske familie" –

– siger Hockley – og rigtignok var Trajan en romersk kejser – faktisk den kejser, der indtog det, som i dag er Rumænien.

Dét er jo ikke bevis på, at rumænerne er efterkommere af romerne – men tegn på, at sådan opfatter *rumænerne* det.

Andy Hockley:

"Det er, fordi de som 'latinere' eller 'romanske' føler sig mere 'europæiske' – fordi de føler, at Italien er indbegrebet af at have stil og være cool – og at være romansk betyder derfor, at man har stil og er cool ... hvorimod at være 'balkansk' betyder, at det hele er i færd med at falde fra hånden, at det er katastrofalt – at tingene er lidt som det tidligere Jugoslavien – at der er korruption og kaos ... så derfor vil folk heller føle sig som 'romanske' end som 'balkanske'".

[Baia Mare](#) ligger i Rumæniens nordvestlige hjørne – tæt ved Ukraine og Ungarn og altså i det område, vi kalder Transsylvanien. Og her føler Péter Kovács – der er præst i den [uniat](#)e eller græsk-katolske kirke – *ikke*, at han bor på Balkan:

"Det er ikke hele Rumænien, der er del af Balkan. Den anden del af Rumænien – på den anden side af bjergkæden Karpaterne – dét er i sandhed balkansk. Transsylvanien er det mindre – men da det er et spørgsmål om mentalitet, kan man sige, at også området her bliver 'balkaniseret'.

Mentaliteten her i Transsylvanien er oprindeligt at være ærlig, at arbejde hårdt for noget, hvis man vil have det, ikke at snyde osv.

Dét er en mentalitet, vi tilegnede os, mens østrigerne havde besat os" –

– siger Kovács – og viser igen, at en besættelse, som folk – mens den varede – var stærkt utilfredse med og bekæmpede – at den i dag er noget, man kan være glad for eller ligefrem stolt over.

Mange kroater siger f.eks., de har 'en mere europæisk mentalitet' end serbere, fordi de selv var besatte af østrigerne, mens *serberne* havde *tyrkerne*. Men længere østpå gik skillelinien mellem de to imperier tværs gennem vore dages Rumænien.

Derfor kan mange transsylvanere – som præsten Kovács – føle, at de er 'centraleuropæere', mens de ser folk i den sydlige og østlige del af Rumænien som 'balkanboere'.

Péter Kovács forklarer:

"Her i Transsylvanien har man en østrig-ungarsk mentalitet: man er mere ærlige, hårdtarbejdende .. og gæstfrie. Men det sidste gælder nu for alle rumænere:

Selv på den anden side af Karpaterne finder man gæstfrihed – men dér arbejder man mindre hårdt, og nogle gange kan de vældig godt lide at snyde: De indgår en aftale med dig – mens de faktisk tænker noget andet uden at fortælle dig det.

Dét er noget, man finder i f.eks. Bukarest, især på markedspladserne".

[Dette indlæg blev sendt i Pls [Europaklip](#) 2. august 2008 og kan høres [her](#).]

Uffe Andersen
journalist

Læs også:

1. [Makedonsk i Grækenland](#) Makedonsk i Grækenlands nordligste provinser. Kortet viser sprogets livskraft (i 1993), ikke dets størrelse i forhold til andre sprog. Rød: sproget tales af alle aldersgrupper, både privat og offentligt. Lyserød/orange:...
2. [Det makedonske spørgsmål](#) Makedoniens flag foran det gigantiske kors (vist nok verdens største) på Vodnobjerget uden for hovedstaden Skopje. (Foto: Uffe Andersen) Det makedonske spørgsmål har nået Balkan og dermed Europa i halvandet...
3. [Ungarerne](#) Der er store ungarske mindretal i Ungarns nabolande, især i Rumænien (1,4 mio), Slovakiet (500.000) og Serbien (400.000). (Kort: Wikipedia) Ungarns nationale problem går langt tilbage i tiden. Da magyarerne...
4. [Rumæniens tyske mindretal](#) Herta Müller modtager Nobels litteraturpris i Stockholm i dag. (Foto: Wikimedia) Herta Müller Herta Müller blev født i 1953 i det vestlige Rumænien som del af en dengang forfulgt minoritet,...

Tagget med: Albanien, Balkan, Bosnien, Bulgarien, demokrati, etnisk, EU, [Europaklip](#), Grækenland, Habsburg, identitet, individualisme, Jugoslavien, Kroatien, latin, lighed, Makedonien, manele, menneskerettigheder, mentalitet, Musik, Nato, ortodoks, Osmanniske Imperium, Rom, roma, romansk, romanske sprog, Rumænien, rumænsk, Serbien, sigøjner, Slovenien, stamme, stil, Trajan, Transsylvanien, Tyrkiet, tyrkisk, Ungarn, video, Østrig

Mats

8. januar 2010 • 18:02

Textförfattarna till "The Balkan Girls", Rumäniens bidrag i Eurovision Song Contest 2009, verkar tycka att Rumänien ligger på Balkan, och dessutom att det är något bra. I alla fall om man med bra menar att man är bra på att festa.

Svar

David

11. januar 2010 • 15:05

Möjligen kan man jämföra med hur en del ester talar om "den gamla goda svensktiden" då Estland var en del av Sverige (1561-1721), och hur estländarna anser sig vara mer "nordiska" än sina grannar. Nordiskt är bra, progressivt, modernt, östeuropeiskt är dåligt, korrumperat och underutvecklat, och så vidare.

Svar

Anda

1. maj 2010 • 23:41

Jeg er rumæner og vi er ikke balkanske folk. Det er meget enkelt: det rigtige navn er den balkanske halvø og navnet stammer fra de balkanske bjerge. Værsgo og lær noget!

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b6/Balkan_topo_en.jpg

Ovenstående artikel er meget realistisk skrevet og det er rigtigt: manele er ikke engang sigøjner musik, men orientalsk-agtig musik inspireret fra tyrkere, grækere, serbere, bulgarer, osv. Vores sydlige naboer har den slags rytmer i deres folkemusik. Desværre blev disse rytmer lavet om til en slags musik som appellerer til lavklasse befolkningen. Denne slags musik er spillet af nogle sigøjner som fandt en sikker kilde til at tjene penge på. Rumænske sigøjner har faktisk en meget smuk og følelsesladet musik, der ingen orientalske rytmer har.

Svar

Kirsten Klercke

6. maj 2010 • 14:42

Hmm – næh, jeg kan ikke se, at Rumænien ligger på Balkan, så vidt jeg geografisk orienteret. Men derfor er der en masse etniske stridigheder ikke desto mindre og hvad iøvrigt: klassesnobberi? – det går især ud over sigøjnerne, roma'erne som nok er en bedre betegnelse – jeg var i Rumænien med min daværende kæreste, der spiller balkan, tyrkisk, kurdisk, kletzsmer, rumænsk, bulgarsk og endda arabisk og iransk og også europæisk klassisk – under det rædsomme dikatur, det var. Jeg forberedte mig lidt til rejsen og læste noget af det skrækelige oprindelsessnak, come on : så romerske er rumænere altså ikke der også præger denne debat lidt, og som medfører sandt etnisk raseri. Hvad skal man med al den historiemytologi? Vi var fex i Cluj og jeg skal love for at der var skodder mellem ungare og rumænere – og de overlevende tyskere for slet ikke at tale om romaerne var virkelig dømt ude -!

Og må jeg iøvrigt spørge til hvorfor det skulle være så 'lavklasse' med en mere avanceret rytmik end 4/4? Det er da et kulturelt forarmet og meget indsnævret standpunkt at mene, at alt er udtømt med dén? At bulgarere kan sådan noget som 13/18-del og at romaer virkelig kan noget med dét – jeg mener: musik er jo sådan lidt andet end europæisk klassik og amerikansk populærmusik – jeg tror ikke nationalchauvinisme er en god idé eller særlig civiliseret -!

Svar

Ole Stig Andersen

7. maj 2010 • 10:28

Her er noget fantastisk musik fra Rumænien: Mi-e dor de măicuța mea (Jeg savner min mor) med Adriana Antoni. Hvordan det etnisk skal klassificeres, aner jeg ikke.

<http://www.youtube.com/watch?v=7QQwYW5JZOA>

Svar

Anda

12. maj 2010 • 01:59

Til Kirsten: ja, det er classesnobberi, som findes overalt, inklusiv i Dk;)..rumænerne er bare meget "in your face" med det og derfor opfattes som en "uciviliseret" måde at betragte ens..medmennesker på. Ang. "oprindelsen" ..hvordan definerer du..romersk? Jeg er helt sikker på at du ikke kender ret meget om Rumæniens historie-selv de bøger som jeg nu og da finder på danske biblioteker er fulde med fejl og personlige fortolkninger..absolut til grin. Dacia blev i begyndelsen af år 100 besat af romerne, men det er meget mere kompliceret end det ser ud. Til sidst ja, der er og vil altid være strid mellem rumænere og ungare eller sigøjner af mange gode grunde: for at forstå det, skal du ikke kigge for langt væk: midt i 1900-tallet udmeldte den danske konge at hver dansker vil få et vis beløb for hver dræbt sigøjner;)..og ungarene..ja, forestil dig at tyrkerne der bor i Dk, en skønne dag vil gerne have en del af Danmark:))...for at gøre en lang historie kort: man skal ikke begynde at pege fingre, når man ikke ved hvad samtalen går ud på.

smukt, Ole! det er folklor-dvs folkemusik, som er forskellig fra region til region og opdeles i forskellige genre: denne type er fra Banat(regionen vest for Karpaterne mod grænsen med Ungarn) og er en balade(dvs en type hvor man altid fortæller om følelser-næsten altid sorgelige sange)

Svar

Kirsten Klercke

13. maj 2010 • 12:21

@Anda – undskyld, at jeg var noget sur og løs i mit indlæg. Jeg er ikke helt uvidende om Rumænien, men kunne garanteret få mere at vide!

Derimod har jeg fagligt belæg for at stille spørgsmålstegn ved hvad der opbygger en såkaldt nationalstats identitet som etnisk identitet, understøttet af mytologi, generelt, også i relation til Danmark (som jeg så ikke mener er ved at blive oversvømmet af tyrkere eller romaer)

Jeg vil gerne høre mere om modsætningsforholdene og deres historiske baggrund, men hvis det hedder "der vil altid være strid mellem.." tænker jeg at det er eksempel netop på xenofobisk og mytologiserende tænkning. Rumænien er et vidunderligt land, iøvrigt – men det kunne godt være det skulle være mere rent politisk og ikke så etnisk europæisk: demokrati, menneskerettigheder, resstatsorienteret! (Og man må tage romaernes situation op på meget anderledes måde end den danske konge du nævner. Hvis vi endelig skal tale 'etnisk', så er deres musikalske indflydelse uvurderlig)

Svar

Anda

15. maj 2010 • 17:35

mytologi har ingen plads i vores samtale:) xenofobi..well..hvem kan bedre forstå det end en dansker?:)..rumænere er absolut ikke xenofobiske. Desværre har jeg ikke tid til at udfolde mig i historiske argumenter, men vil helst tilbage til musik:

Her er der et link med rigtig sigøjner musik (ved ikke om de er rumænere, men ligner meget dem fra Transylvanien)

<http://www.youtube.com/watch?v=XZAqQvdWYU8&feature=related>

Jeg er selv sydfra og helst vil lytte til rumænsk musik fra mit område som får mit hjerte til at smelte.

<http://www.youtube.com/watch?v=mEIMRhMBo-g&feature=related>

og en til:-sangeren er sigøjner og var en af de største kunstere. Hermed en smagsprøve:

<http://www.youtube.com/watch?v=y3kf1TZM5BU>

til sidst: autentisk sigøjner musik -sunget på rromani(deres sprog)

<http://www.youtube.com/watch?v=cpXOsV8MAtA&feature=related>

Ingen genre har orientalske rytmer, derfor kan vi ikke lide de nye..manele og vil aldrig acceptere denne musik som at være rumænsk...I rest my case:))

Svar

 Skriv en kommentar

Navn (kræves)

E-mail (kræves)

Hjemmeside

Send mig en e-mail når der kommer flere kommentarer.